

Vergadering
Overleg Veiligheidsberaad - minister van Justitie en
Veiligheid

Verslag

Datum vergadering
Utrecht, 8 oktober 2018

Algemeen

1. Opening en vaststelling agenda

De minister, de heer Grapperhaus, opent de vergadering en verwelkomt alle aanwezigen. Met genoegen neemt hij vandaag het voorzitterschap op zich, zoals eerder afgesproken in maart van dit jaar. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Mededelingen omtrent aan- en afwezigheid of vervanging staan vermeld op het bijgaande presentieoverzicht.

2. Vaststelling verslag 26 maart 2018

Er zijn geen vragen of opmerkingen en voorzitter Grapperhaus, stelt het verslag van 26 maart 2018 ongewijzigd vast.

3. Mededelingen

Strategische agenda Veiligheidsberaad (VB)

De heer Bruls licht toe dat het VB de Strategische agenda inmiddels heeft vastgesteld. De agenda sluit aan op de nieuwe werkwijze van het VB waartoe eind 2017 werd besloten. De agenda is dynamisch van aard en omvat thans vier thema's: Taak- en rolopvatting veiligheidsregio's (VR) in relatie tot de Wvr; kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij; gezamenlijke aanpak bij ongekende crises, alsmede het thema van de vrijwilligheid.

Voorzitter Grapperhaus geeft aan dat de nieuwe Strategische agenda goed aansluit op de ontwikkelingen die het kabinet signaleert op het vlak van risico- en crisisbeheersing.

Algemeen Overleg Brandweer 18 oktober 2018

Voorzitter Grapperhaus memoreert het AO Brandweer dat op 18 oktober zal plaatsvinden. Op de convocatie staan de volgende onderwerpen: Onderzoek Brandweerstatie & beleving brandweerpersoneel; beleidsreactie Inspectierapport Inrichting repressieve brandweertzorg, alsmede de positie van brandweervrijwilligers tegen de achtergrond van de Wnra.

Opiniërend

4. Eerste verkenning presterend vermogen Veiligheidsregio's

In zijn presentatie belicht de heer Van Lieshout de meerwaarde van het inzicht in het presterend vermogen van de VR's, de achtergronden in het kader van deze verkenning, evenals de aanpak om met leren en ontwikkelen te komen tot heldere prestatieafspraken.

Inzicht in presterend vermogen biedt de volgende meerwaarde:

- > De versterking van het lerend vermogen van de VR's.
- > Een bijdrage aan het onderlinge vertrouwen tussen de VR's bij de bestrijding van bovenregionale crises.
- > Een bijdrage aan de behoefte van VR's om transparant te zijn naar hun bestuur, de burger en de gemeenteraden.
- > Het beter toesnijden van het systeem van kwaliteitsafspraken op de praktijk van de VR's.

De context ten aanzien van presterend vermogen omvat drie elementen: de aanbevelingen van de commissie Hoekstra bij de evaluatie (2013) van de Wvr; de thans aanstaande evaluatie Wvr, alsmede de thema's die aan de orde kwamen tijdens de vergadering van het VB op 8 juni 2018.

Als model om met leren en ontwikkelen te komen tot prestatieafspraken stelt het MDA de volgende elementen voor: operationele en maatschappelijke inzet; mono en multi disciplinaire capaciteiten qua mensen en middelen, evenals planvorming met betrekking tot beleid, crises, risico's, dekking en spreiding. Met als resultaat dat, op basis van een maatschappelijke opdracht, er in gezamenlijkheid effecten bereikt worden in termen van minder branden, minder slachtoffers, minder schade en een groter veiligheidsgevoel bij burgers en maatschappij.

De heer Van Lieshout onderstreept dat de te maken prestatieafspraken zowel een component voor bovenregionaal optreden (gezamenlijkheid) als voor regionaal optreden (verlengd lokaal bestuur) omvatten.

Tijdens de gedachtewisseling die volgt, komen vanuit de vergadering de volgende reacties, opmerkingen, vragen en suggesties:

- > De vraag is of de VR's wel de richting op willen c.q. moeten van de bredere rolopvatting die in het model wordt aangegeven.
- > Oppassen om tot een andere invulling te komen zonder een bijbehorende financiële dekking.
- > Bij presterend vermogen moet een kwalitatieve benadering vooropstaan; niet een kwantitatieve.
- > Bij brand is een tijdig (preventief) alarm veel effectiever dan de laatste 30 seconden van de aanrijtijd.
- > De vraag is óf factoren van presterend vermogen verankerd moeten worden in wet en regelgeving.
- > Het moet mogelijk zijn om regionaal bewuste keuzes te maken voor een aanpak die afwijkt van gezamenlijke afspraken.
- > De vraag is in hoeverre presterend vermogen bijdraagt tot een betere informatiepositie van de gemeenteraden.
- > Zijn er (wetenschappelijk onderbouwde) voorbeelden van presterend vermogen bij (buitenlandse) hulpdiensten?
- > Niet gaan pionieren met presterend vermogen, maar eerst deugdelijk benchmarken.
- > Lokale 'invullingen' maken goede vergelijkingen lastig bij een gezamenlijke systematiek.
- > Zijn de VR's voor "alles" verantwoordelijk of moeten zij vooral een platformfunctie bekleden?
- > Het wettelijk vastleggen van gemeenschappelijke regelingen kan schuren met lokale verantwoordelijkheden en financiering.
- > Gelet op de lokale autonomie moet wet en regelgeving daartoe wel de ruimte bieden.

- > Bij presterend vermogen verdient het element van het maatschappelijk effect een nadrukkelijk accent.
- > Alle betrokkenen moeten het wel eens zijn over het antwoord op de vraag welk type veiligheidsstelsel Nederland wil hebben.
- > De kracht van de VR's zelf om te verbeteren is veel groter dan hetgeen er vanuit wet en regelgeving wordt opgelegd.

Voorzitter Grapperhaus dankt de VR's voor hun reacties. Het thema presterend vermogen en de bespreking vandaag zijn een prima basis voor de discussie die straks na de evaluatie Wvr gaat plaatsvinden. Tot zijn genoegen wordt de verkenning naar het lerend vermogen van de VR's breed gedragen.

Voorzitter Grapperhaus begrijpt de opmerkingen over de knellende kaders van prestatienormen, zeker in het licht van geografische verschillen en andere beleidsprioriteiten. Mevrouw Krikke mist in de reactie van de heer Grapperhaus het element van de positie van de gemeenteraden. Het in de VR's leren van elkaar is prima, maar niet met de stok achter de deur van het uiteindelijk toch landelijk opschroeven van de eisen.

Voorzitter Grapperhaus begrijpt de opmerking van mevrouw Krikke. Het onderscheid dat hij maakte tussen lerend en presterend vermogen werd vooral ingegeven door de zorgen die hij bij de voorzitters VR bespeurde ten aanzien van het presterend vermogen.

Ter bespreking

5. Uitsfasering Waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS) in relatie tot alarmering van de bevolking

Portefeuillehouder Weerwind verwijst in zijn toelichting naar het besluit van het VB in maart 2015 met daarin de voorwaarden voor de uitsfasering van het WAS en de doorontwikkeling van NL-Alert. Elf regio's zijn voor uitsfasering, acht regio's zijn voor op basis van de in 2015 geformuleerde condities en zes regio's hebben om moverende redenen (risicovolle objecten, industriële complexen, kwetsbare groepen e.a.) aangegeven niet nu te willen uitsfaseren. De heer Lamers meldt dat Rotterdam-Rijnmond en Moerdijk hun bezwaren (o.m. de kwetsbaarheid bij stroomuitval) hebben toegelicht in een recent gesprek met de minister. De onduidelijkheid over alternatieven is nog groot; uitstel van de uitsfasering zou soelaas kunnen bieden.

De heer Weterings vult, aansluitend op collega Lamers, aan dat er ook goed gekeken moet worden naar de problematiek in de grensregio.

De heer Crone wijst op de risico's (incl. financiering) wanneer alarmering per regio gaat verschillen. Iedereen is gewend aan de sirenes en zet radio of televisie aan. Veel mensen hebben 's nachts hun mobiel op stil of uit staan. Ook mogen de buitengebieden en de kwetsbare groepen niet worden vergeten.

Mevrouw Penn-te Strake wil niet dat er straks een richtlijn komt op basis van "de meeste stemmen gelden". Op inhoud en kwaliteit dient er ruimte te zijn voor het nemen van goede beslissingen.

Voorzitter Grapperhaus memoreert dat NL-Alert momenteel een direct bereik heeft van 70%. Doorgeleiding via o.a. de sociale media levert 8% extra op en in tegenstelling tot het WAS biedt NL-Alert een handelingsperspectief. In 2018 en 2019 volgt verbreding van de dekking, onder meer via de schermen van het openbaar vervoer en van digitale buitenreclame. Voorts komen er in 2019 voorzieningen voor kwetsbare groepen als ouderen en mensen met een beperking zoals blinden/slechtzienden en doven/slechthorenden, o.a. alarmering via het vaste telefonienetwerk en via de app NL-Veilig.nl. Met de buurlanden zijn gesprekken gaande over het uitzenden van NL-Alerts via Belgische en Duitse providers. De 'score' via NL-Alert loopt dus fors op tegenover het maximale bereik van 75% via het WAS.

Voorzitter Grapperhaus neemt zeer goede nota van de zorgen en de kritiek. Er zijn voldoende maatregelen genomen die de benoemde zorgen weg zullen nemen; in de

komende periode zal de Minister specifiek aandacht schenken aan gebieden met BRZO/chemische bedrijven en grensregio's. De uitfasering per 1 januari 2020 ligt derhalve op koers¹. Mochten er andere niet genoemde argumenten of overwegingen zijn om de uitfasering tijdelijk uit te stellen, dan nodigt de Minister de leden van het Veiligheidsberaad uit deze persoonlijk voor 15 december met hem te bespreken.

Portefeuillehouder Weerwind dankt de heer Grapperhaus voor zijn heldere reactie en zijn bereidheid tot overleg met betrekking tot risico- en probleemgebieden en een ordentelijke overgang van het WAS naar NL-Alert.

6. Inspectierapport Inrichting repressieve brandweerzorg

Memorerend aan zijn brief d.d. 23 mei jl. aan de VR's licht voorzitter Grapperhaus toe dat, in het kader van efficiency en verantwoording, het belangrijk is dat VR's inzicht krijgen in hun eigen prestaties. Het bestuur dient echter haar verantwoordelijkheid te nemen in het monitoren en bijsturen van het dekkingsplan (opkomsttijden). Voorjaar 2019 ontvangt hij graag een met data onderbouwd voorstel van het VB om de huidige objectgerichte regelgeving voor opkomsttijden te vervangen door gebiedsgerichte opkomsttijden. Tot de regelgeving is gewijzigd, geldt de huidige regelgeving.

De Inspectie heeft de VR's verzocht om voor 1 november a.s. te komen met een reactie op de aanbevelingen die in het inspectierapport worden gedaan.

De heer Bruls geeft aan dat alle VR's de aanbevelingen in het inspectierapport constructief (zullen) oppakken.

De heer Molkenboer wil, in aansluiting op de gedachteswisseling over maatschappelijk effect (Lerend & presterend vermogen), de discussie over opkomsttijden wel op de agenda houden.

In reactie op de heer Molkenboer geeft voorzitter Grapperhaus aan dat het niet alleen over opkomsttijden gaat. Thema's zoals de samenstelling van de eenheden en de beschikbaarheid van personeel zijn ook van belang.

De heer Lonink memoreert dat de projectgroep bezig is met de uitwerking van het rapport Rembrand en vooralsnog lijkt een breed gedragen overeenstemming (incl. VBV) mogelijk. De voorstellen worden rond de a.s. jaarwisseling verwacht.

7. Evaluatie Wet veiligheidsregio's

Voorzitter Grapperhaus licht toe dat de evaluatie geleid zal worden door een onafhankelijke commissie met daarnaast een klankbordgroep met participatie van het VB. De bedoeling is om de evaluatieopdracht nog dit jaar klaar te hebben en alle partners zijn gevraagd om thema's aan te leveren. De daadwerkelijke start van de evaluatie zal medio 2019 plaatsvinden.

In zijn reactie geeft de heer Out aan dat het VB voor 15 november a.s. zal reageren op de brief d.d. 1 oktober jl. van de minister en het MDA heeft inmiddels een uitgebreid advies opgesteld. In de gespreksnotitie voor het overleg van heden worden tien bestuurlijke thema's gepresenteerd en natuurlijk wordt ook de inbreng van de commissie Hoekstra (2013) bij het geheel betrokken. Verder spreekt het voor zich dat het VB goed wordt aangehaakt bij de komende evaluatie.

---

¹ NB. Inmiddels heeft de Minister van JenV per brief (brief d.d. 25 maart 2019, Kamerstukken II, 2018/19, 29517, nr. 167) de Tweede Kamer geïnformeerd dat de voorgenomen uitfasering van het WAS is uitgesteld met een jaar, dus per 1 januari 2021.

De heer Lamers kan instemmen met de voorbereiding die het MDA en de portefeuillehouders hebben verzorgd. Wel is hij van mening dat de kwestie van de aanrijtijden explicieter belicht moet worden. Ook vraagt hij aandacht voor de evaluatiepunten (o.a. Hoekstra) die in de voorbije jaren min of meer "verloren" gingen. Zulke punten (bijvoorbeeld ten aanzien van keuzevrijheid, klassieke rampen versus maatwerk crises, positie algemeen directeur) moeten thans wel worden meegenomen.

De heer Broertjes maakt zich zorgen over het tijdschema. Eerder is aan de Tweede Kamer toegezegd om in januari 2019 te starten.

Voorzitter Grapperhaus wil zich zeker inspannen voor een strakker tijdschema. Het is een weerbaarstig traject, maar hij spreekt graag af om waar mogelijk te streven naar bespoediging.

Mevrouw Spies vraagt aandacht voor het betrekken van de waterschappen; meer en meer zijn zij een partner van betekenis bij crisisbestrijding.

Voorzitter Grapperhaus geeft aan dat alle crisispartners, inclusief de waterschappen, betrokken zijn bij de evaluatie.

De heer Weterings vindt het ongewenst wanneer er weer een discussie zou ontstaan over de schaalgrootte van de VR's. De regio's moeten herkenbaar blijven als bestuurlijke eenheid. Verder onderstreept hij het belang van de bestuurlijke inschatting ten aanzien van het maatschappelijk effect bij crises. Dit zou bij thema 10 (tweede alinea) belicht moeten worden.

De heer Bruls onderstreept het belang van het nuanceren van bestuurlijke en operationele aspecten in het, soms iets te technocratische, advies van het MDA.

Hij herkent in het MDA advies (terechte) argumenten om op te schalen, maar mist argumenten voor situaties waarin (soms) "downsizing" meer voor de hand kan liggen. Natuurlijk moeten de VR's *voorbereid* zijn op grootschalige crises, maar dit wel in het licht van de realiteit dat rampen en crises zich meestal op lokale of regionale schaal afspelen.

Mede namens voorzitter Grapperhaus dankt de heer Out de collega's voor de suggesties en toevoegingen, deze worden zeker meegenomen. In de richting van de heer Grapperhaus geeft hij aan dat er onvoldoende tijd is geweest voor retrospectie en voor een visie ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van de VR's. Hij vraagt de heer Grapperhaus om enige ruimte voor het, zo mogelijk na het VB d.d. 14 december a.s., alsnog invlechten van de voornoemde elementen in het advies aan de minister.

In zijn reactie geeft voorzitter Grapperhaus aan, op korte termijn na 15 november, open te staan voor een aanvulling op het advies van het VB.

8. Rondvraag

Modernisering rechtspositie

Mevrouw Spies vraagt of het advies over de modernisering van de rechtspositie van brandweervrijwilligers al is uitgebracht. De heer Grapperhaus geeft aan dat dit advies zeer binnenkort wordt verwacht (mogelijk week 42), maar het zal eerst besproken moeten worden met de Brandweerkamer.

Modernisering brandweer

Mevrouw Halsema meldt dat de heer Van Uhm in Amsterdam onderzoek doet naar de modernisering van de brandweer (incl. arbeidsvoorwaarden). Zijn rapport zal in december gereed zijn en kan ter beschikking gesteld worden aan het VB.

9. Sluiting

Voorzitter Grapperhaus dankt alle aanwezigen voor hun inbreng en deelname aan dit overleg en sluit de vergadering

Presentieoverzicht Overleg Veiligheidsberaad met minister van JenV, 8 oktober 2018

Aanwezig namens het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)

de minister F.B.J. Grapperhaus, de heer P.Th. Gelton, mevrouw N. Wamsteker, mevrouw W.A.M. Hendriks.

Aanwezig namens het Veiligheidsberaad (VB)

de heer H.M.F. Bruls (voorzitter AB VB), de heer P.I. Broertjes, de heer F.J.M. Crone, mevrouw M.J.D. Donders, de heer J. Hamming, de heer M. Houben, de heer R. König, mevrouw P.C. Krikke, de heer C. Lamers, de heer J.A.H. Lonink, de heer A. Marcouch, de heer J. Mikkers, de heer V.J.H. Molkenboer, de heer P.E.J. den Oudsten, de heer M.L.J. Out, mevrouw A. Penn-te Strake, de heer S.W.J.G. Schelberg, de heer K. Schuiling, mevrouw J.W.E. Spies, de heer F.M. Weerwind, de heer Th.L.N. Weterings.

Afwezig met vervanging: de heer A. Aboutaleb, de heer P.M. Bruinooge, de heer J.A. Jorritsma, de heer H.J.J. Lenferink, de heer H.J. Meijer, de heer A.S. Scholten, de heer G.O. van Veldhuizen, de heer J.H.C. van Zanen.

Afwezig met kennisgeving: de heer J.C.G.M. Berends, de heer O. Hoes, de heer A.W. Kolff.

Adviseurs en ondersteuning:

de heer W. Boerma (VB), mevrouw A. Griekspoor (LNB), de heer T.S. Holtman (VB), mevrouw M. Jacobs (secretaris VB), mevrouw K. Lambrechts (gast mw. Spies), de heer T. van Lieshout (MDA), mevrouw M. Oldenhave (VB), mevrouw A. Steverink (VB), mevrouw A.G.M. van de Vondervoort (GHOR GGD), de heer S. Wevers (RBC).

Notulist: de heer A.B. van der Kooij.